

Elżbieta Matyaszevska

– historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownik Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biografie polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

Jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorских rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkadziesiąciu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

fol. Rafal Pastwa

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
MISTRZOWIE I ICH DZIEŁA
Wojciech Weiss
i jego droga artystyczna

„Każdy wybitny artysta ma swoje ulubione harmonie, stwarza swoją metodę. Ja osobiście przez całe życie miałem dwa największe umiłowania: muzykę i malarstwo. Malarstwo wyrosło samo. Malując, staram się obraz skomponować muzycznie. Sama natura może być nawet nieciekawa, sam kolor także nie jest wszystkim – dopiero razem stwarzają harmonię. Ja to nazywam reżyserią malarską. Tak jak dekoracje malarskie są nieodłączną częścią sztuki, tak i elementy malarskie muszą w obrazie stopić się w harmoniczną całość, grać” – tak mówił o swej twórczości Wojciech Weiss, wybitny polski malarz, rysownik, grafik oraz rzeźbiarz, w rozmowie prowadzonej w Polskim Radiu w roku 1950. Artysta udzielił wywiadu po tym, jak został nagrodzony pierwszą nagrodą za jeden z ostatnich swych obrazów, zatytułowany „Manifest”. Dzieło utrzymane w dojrzałej, socrealistycznej już konwencji mogłoby sugerować, że tworzący je malarz w swych deklaracjach słownych zupełnie minął się z własnym dziełem – w obrazie „Manifest” nie ma bowiem ani muzyki, ani harmonii – jest wyłącznie forma podporządkowana jedynie słusznej treści. Dziwny to paradoks, toteż warto przyjrzeć się temu twórcy i jego drodze artystycznej, by odszukać w niej ową „muzykę i malarstwo”, o których on sam wspomina.

Wojciech Weiss pochodził z rodziny emigrantów polskich, którzy po Powstaniu Styczniowym znaleźli schronienie na Bukowinie. Gdy przyszedł na świat w roku 1875, jego ojciec Stanisław pracował jako urzędnik kolejowy w miejscowości Leorda, położonej gdzieś na rumuńskiej prowincji. Kiedy chłopiec miał 12 lat rodzice wysłali go do Lwowa, by mógł pobierać nauki w tamtejszym gimnazjum. Pobyt we Lwowie to także nauka gry na fortepianie

w tamtejszym Konserwatorium Galicyjskim oraz pierwsze lekcje rysunku w Szkole Przemysłu Artystycznego.

We Lwowie Wojciech przebywał do początków roku 1891, do czasu, gdy rodzice przenieśli się w okolice Krakowa, zabierając syna ze sobą. Rodzina Weissów zamieszkała wówczas w Podgórzu-Płaszowie, gdzie ojciec przyszłego malarza znalazł zatrudnienie w urzędzie podlegającym Galicyjskiej Kolei Transwersalnej. W nieodległym więc Krakowie młodzieniec kontynuował naukę gimnazjalną oraz doksztalał się w zakresie muzycznym. Dodatkowo uczęszczał do tamtejszej Szkoły Sztuk Pięknych na wieczorowe kursy rysunku i malarstwa.

Właśnie podczas jednej z takich lekcji na jego prace zwrócił uwagę profesor Florian Cynk, przekazując następnie ówczesnemu dyrektorowi Szkoły – Janowi Matejce, iż niespodziewanie trafił do nich prawdziwy brylant malarski, który warto odpowiednio oszlifować.

I tak oto w roku 1892 siedemnastoletni Wojciech Weiss rozpoczął swoją oficjalną drogę artystyczną, wstępując na II rok studiów do krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych i ucząc się pod okiem znakomitych, ówczesnych profesorów malarstwa. Pierwszy, pięcioletni etap studiów zakończył z wielkim wyróżnieniem, otrzymując złoty medal oraz stypendium finansowe na dalszą naukę – w kraju bądź za granicą. Młody Weiss wybrał i jedno, i drugie – najpierw trochę pozwiedzał Europę i jej najważniejsze galerie, a następnie powrócił do Krakowa, by kontynuować studia, już pod okiem Leona Wyczółkowskiego. Bardzo szybko odnalazł się w środowisku krakowskich, dojrzałych artystów, zyskując rangę malarza o wielkim talencie i coraz śmielej wykorzystującego swe możliwości plastyczne.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
MISTRZOWIE I ICH DZIEŁA
Wojciech Weiss
i jego droga artystyczna

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 22 lutego 2018 r. o godz. 18.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny